

Minningarorð

um Michal undir Heygnum
í Sandvík.

Ja, nú er eisini hann fátin undir grønu torvum; men varð tað honum uppiborið at liva eitt langt liv og loyvt honum at fylgja børnum sínum langt á leið.

Tað verður ofta sagt mangt um menn, ið farnir eru og um starv teirra her á foldum, og vil eg hervið eisini siga, at við Michal undir Heygnum, at tað eisini var nakað, ið sermerkti hann millum manna.

Tað, ið sermerkti hann mest, vóru tær gávur, ið hann hevði til at samla tær interessur, ið hann meinti vóru átrokandi.

Ikki bara var hann fúsir til verka í tí bygðalívi, hann var uppvaksin saman við; men var hann eisini í ungdomi sínum og sigldi í útheimnum. Heim aftur komin 30 ára gamal gjørdist hann, sum tann áltsmaður hann sýndist, at verð altíð í blant teir fremstu í björgum og í haga, og var hann sum útróðramaður altíð hin vakandi. Við ár í hond skuldu teir gomlu toga seg fram ígjøgnum lívið, og mundi Michal har eisini vera ein hin mætasti at ketta um byrðina við sínum góða hegni fyrj streymi, ið meira er um norðendan á Suðuroy enn vanliga um Føroya leiðir.

Tað skal eisini sigast her, at ikki fór Michal heim av lend- ingini, fyrr enn hann sá sein- estasta bátin koma heim aftur, um hann var óvanliga leingi á ferðini. Á sorgarstöðum og har ið hjálp var átrokandi, krógv- aði Michal seg ikki burtur, tí, segði hann ofta, at eingin bleiv fátækur við at retta eira hjál- pandi hond út til hann, ið trøgdil til hjálp.

Hann hevði tí marga sprong- isgongu frá Sandvík á Tvoroyri tá ið átrokandi var í skundi at náa lekrahjálpi til bygðina. — Eisini var hann ein hin fremsti at leggja út frá Sandvíkar lógv hin sorgardagin 13. apríl 1914 at redda einasta eftirlivandi, á kjøli sat. Men honum var lag- að eitt langt og søgrikt liv, og eru nógv, ið minnst hann og konuna, og siga teimum undir Heygnum tókk fyrj blidri og hjálsemi.

Friður yvir minni hasara.

Sofus í Kvilt.

Einaferðina var tað ein maður og ein kona. Tey báðu í einari neyðarsligari veggjakroysu. So fátøk vóru tey, at har var lítið og einki at bita ella brenna. Men áttu tey ikki annað, børn høvdu tey í hópatali og fingi eitt afturat á hvørjum ári. Nú gekk konan aftur búgvín at hvíla. Manninum dámdi hetta einki. Hann gekk alsamt og grenjaði og helt, at nú mátti Harrin hildið seg hava givið teimum nóg mikið av børnum. Tá konan fall í gólv, fór maðurin burtur í skógin, tí hann orkaði ikki at siggja nýkomna barnið. Drúgvast fór hann at hoyra til tað, tá ið tað fór at skrála eftir mati, helt hann.

Maðurin var ikki meir enn farin frá húsum, nú fekk konan eitt so yndisligt dreingjabarn. So skjótt hesin drongurin var komin, hugdi hann seg um í stovuni og segði:

»Gott á teg, mamma, gev mær eitt sindur av kleðum frá brøðrum mínum og ferðamat fyrj einar tveir dagar, so fari eg út í verðina, at vita ið hvussu fer. Tí hava nóg mikið av børnum eftir kortini, siggi eg.«

»Hann náði meg fyrj tær, neyðardýrið,« sigur mamman, »tú er so litil enn, at tað fer ikki at bera til.«

Men tann litli drongurin bað og bønadi, til mamman gav eftir, læt hann í nakrar frávaksnar spjarrar og gav honum eitt knýti við ferðamati. So fór hann fróur og ferðamikil út í verðina.

Men so skjótt hann er farin, fær konan ein son afturat. Hann hyggur seg eisini um í stovuni, beinanvegin hann kemur, og sigur:

»Gott á teg, mamma, gev mær eitt sindur av kleðum frá brøðrum mínum og ferðamat fyrj einar tveir dagar. So fari eg út í verðina aftan á tvílingsbróður mín. Tí hava nóg mikið av børnum eftir kortini, siggi eg.«

»Hann náði meg fyrj tær, neyðardýrið,« sigur mamman, »tú er so litil enn, at tað fer ikki at bera til.«

Men drongurin bað og bønadi, til mamman gav eftir, fekk honum nakrar frávaksnar spjarrar og eitt knýti við ferðamati. So helt hann út í verðina at leita eftir tvílingsbeiggjanum.

Tá ið tann yngri hevði gingið nakað, ser hann tvílingsbróður- urin, hvar hann fer. Rópar: »Stoðga mær beiggin. Hvi leggur tú so til bráds, var tað ikki líkari, tú biðaði eftir mær, áðrenn tú fór út í verðina?«

Ája, teir hittust so. Tann yngri sigur frá, hvussu tað er, at teir eru tvílingsbrøður og ræður til, at teir seta seg niður at hvíla og hyggja eftir, hvar mamman hevur givið teimum til ferðamat. Jú, tað heldur tann yngri við. Teir hvíla seg, eta ein bita og fara so aftur til gongu.

Tá ið teir hava gingið nakað, koma teir at einari á. Tá sigur tann yngri: »Her haldi eg, vit gæva hvørjum øðrum navn. Vit høvdu soverðnan skund, at tað var ikki tíð at gera tað heima.«

»Ája, latið okkum tað,« sigur tann eldri. »Men hvat vil tú eita, bróðir?«

»Eg vil eita Litlin,« sigur tann yngri, »men hvat vil tú eita?«

»Eg vil eita Larvus kongur,« svarar tann eldri.

Teir doyða so hvønn annan í ánni, fara so aftur til gongu. Tá ið teir hava gingið nakað langt, býtir gotan seg í tvey. Nú gera teir av, at fara hvør sín veg. Ája, teir so gera. Men hvat hendir? Tá ið teir hava gingið eina løtu, nú hittast teir aftur. Teir skiljast aðru ferðina, men tað er í sama navn, um eina løtu hittast teir aftur. Triðju ferðina, teir royndu, gekk ikki betur. Tá gjørdur teir av, at nú skuldi annar fara eystur eftir og hin vestur eftir.

Tann eldri sigur nú við beiggjan: Skuldið borið so á, at tú kom í mikla neyð, rópa tú á meg trieggjar ferðir. So skal eg koma og hjálpa tær. Men rópa ikki, fyrr enn tú er í ytarstu neyð.«

»So man tað verða seinur dagur, vit hittast aftur,« svarar Litlin.

Teir siga nú hvørjum øðrum farvæl, og Litlin fer móti eystri, Larvus kongur móti vestri.

Tá ið Litlin hevur gingið eina góða løtu, nú mótir hann einari gamlari lendahoknari konu, sum hevur bara eitt eyga — og tað tekur hann frá henni.

»Ey eya meg,« rópar konan, »nú lókaði eg eygað burtur,«

»Hvat gevur tú mær fyrj at fáa eitt eyga?« spyr Litlin.

»Eg gevi tær eitt svarð, sum kann vinna á einum heilum heri,« sigur konan.

»Ja, lat meg fáa tað,« sigur Litlin.

Konan gav honum nú svarð, og hon fekk eyga sitt aftur. Litlin fer aftur til gongu. Tað er ikki leingi, nú hittir hann aftur eina gamla, skrukkuta konu, sum hevur bert eitt eyga, og tað namar hann frá henni.

»Ey eya meg,« rópti konan, »nú sløgdi eg mær eygað burtur.«

»Hvat gevur tú mær fyrj at fáa eitt eyga?« spyr Litlin.

»Eg gevi tær eitt skip, sum siglir yvir vatn og sjó, yvir dalar og fjøll, so skjótt sum fuglurin flýgur,« sigur konan.

»Ja, lat meg fáa tað,« sigur Litlin.

Konan gav honum eitt elalítið skip, ikki storri, enn hann kunði koyra tað í lumman. Hon fekk eygað, og so skiltust tey.

Um eina góða stund, mótir Litlin aftur triðju konuni, eldri og lendahoknari enn hinar og bara við einum eyga. Tað nasp- ar hann frá henni.

Hon grandí seg illa um hetta, at hon misti sitt einasta eyga.

»Hvat gevur tú mær fyrj eitt eyga?« spyr Litlin.

»Eg gevi tær snildimar, at kunna bryggja túndur tunnur av oli í einum bryggi,« segði konan.

Jú, fyrj hetta fekk konan eygað sitt aftur.

Tá ið nú Litlin hevur gingið seg móðan, hugsar hann við sær, at tað hevði verið sum ein smeytur, at roynt skipið, hann fekk frá tí gomlu konuni. Jú, hann tekur tað upp úr lummanum, stigur annan fótin á tað. Tá veksur tað so mikið, at hann kann standa í tí. Tá ið hann stigur hin fótin upp i tað, verður tað so stórt sum skipini á sjónum. Tá sigur hann við tað: »Sigl nú yvir vatn og hav, yvir dalar og fjøll, til tú kemur at kongs- garðinum.« Og tað var beinan vegin, at skipið helt avstað, stoðaði ikki fyrr enn beint undir kongsgarðinum.

Á Kongsborgini høvdu øll sætt Litlan koma siglandi gjøg- num luftina. Tey undraðust og lupu avstað, at siggja hetta skip. Men meðan tey runnu oman, hevði Litlin koyrt skip sitt aftur í lumman, so tey sóu bara ein smádrong í vesesligum kleðum standa har. Kongurin spurdi dreingin, hvaðan hann var frá. Men hann visti ikki, hvaðan hann var frá, og hvussu hann var komin higar. Og hann bað og bønadi um, at fáa tenastu á kongsgarðinum, kundi ganga koksgeyntuni til handa um ikki annað. Jú, tað slapp hann.

Tá ið Litlin kemur niðan í kongsgarðin, ser hann, at har er alt tjaldað við svartum bæði úti og inni. Hvi tað var? spurdi hann. Jú, hann fær at vita, at tað er landasorg, tí kongadótt- irin er lovað burtur til trieggjar risar, og nú hósðagin skuldi ein av teimum koma eftir henni. Riddarin Reyði, hevði sagt seg foran fyrj, at verja hana fyrj risunum; men eingin leit á tað. Tað var tí ikki lógið, at her var gremjan og stúran.

Hóskvöldið fylgir nú Riddarin Reyði kongsdótrini oman at strondini. Hagar skuldi risin koma at heinta hana. Men so skjótt, prinsessan hevði sett seg niður, kom ræðsla á riddaran; hann vardi hana ikki, men kreyp upp í eitt træ og fjaldi seg í leyvinum. Gentan græt og illa læt, bað so sáran verja seg. Men riddarin legði einki í tað. Hann helt fyrj: »Tað er betri, at læt doyri, enn tvey.« Og so fjaldi hann seg so væl, hann kundi.

Ímeðan hetta hendir, er Litlin í kongsökunum og biður sleppa sær til strandar eina løtu. Men gentan vil einki til tað, heldur, hann hevur einki at gera har. Jú, hann skuldi stuttleika sær saman við hinum børnunum, segði hann og bað so vakurt fyrj sær. Koksgeantan gav eftir — men segði hon: »Siggj nú til, tú verður aftur, áðrenn nátturdagrytarnar skulu uppvisir og steikimar setast á teinin. Tak so eitt kneppi av við til eldin aftur við tær eisini.

Hetta lovaði Litlin og leyp oman at strondini. Hann var ikki meir enn oman komin, nú hoyrist buldur og brak. Tað er risa- skipið, ið kemur siglandi. Risin stigur út og veður í land, so blámin stendur so høgt á loft. Hann var grimur at siggja, stór- ur sum ein drangur, og fimm høvd hevði hann.

»Eldur og óliv!« rópar risin.

»Eldur og óliv aftur!« svarar Litlin.

»Ert tú fòrut at stríðast?« rópar risin.

Nú reiggjaði risin jarnstongina. Men drongurin brá sær und- an. Hon kom í jørðina, so moldrokði stóð upp.

»Illa reiggjað,« sigur Litlin, »nú skal tú siggja hogg.« Og so reiggjaði hann svarðið, hann hevði fingið frá tí gomlu kon- uni, og kvetti øll fimm hövdini av risanum.

Tá ið kongadóttirin sá, at hon var sloppin undan, var hon so glað, at hon visti ikki, hvussu hon skuldi vera. Hon bæði dansaði og sang, takkaði Litlanum við nýtum orðum, segði við hann: »Legg teg nú eina løtu at sova við hövðinum á fangi

— 2802 —

SNAR-vaskað

centrifugerað og turkað

SNAR-vask

Bøgota 14